

(प्युस इति) पठ्यते । तत्र पुनः पाठे फलमेकत्रैवार्थे रूपद्वयसिद्धिः ।” इति धातुवृत्तौ उक्तमिहानुसन्धेयम् । अयं धातुः काशकृत्स्नीये न पठितः ।
व्योषकः-षिका, व्योषकः-षिका, वुव्योषिषकः-वुव्युषिषकः-षिका, वोव्युषकः-षिका;
व्योषिता-त्री, व्योषयिता-त्री, वुव्योषिषिता-वुव्युषिषिता-त्री, वोव्युषिता-त्री;
इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि दैवादिककुप्यतिवत् (224) बोध्यानि ।
किन्त्वविकल्पनात् क्त्वायां व्युषित्वा-व्योषित्वा इति रूपद्वयमिति ज्ञेयम् ।

(1658) “व्युष विभागे” (IV-दिवादिः-1215. सक. सेट्. पर.)

पुषादिः । अयं दाहार्थे पठितः, अर्थभेदेन अडर्थं दिवादावेव पुनः पठ्यते ।
‘प्युस—’ इति पठित्वा, “प्युष इति दुर्गः, पुस इत्येके—पुस्तकम्, पुस्तं लेप्यादि कर्म” इति क्षीरस्वामी । “केचिदमुमोष्ठ्यादिं दन्त्यान्तमिच्छन्ति—व्युसेति । अपरे त्वयकारं बुसेति” इति सायणः । ‘व्युस—बुस’ इति सि. कौमुदी । ‘पुष—’ इति काशकृत्स्नः । ‘प्युष’ इति कातन्त्राः, अन्ये च वैयाकरणाः । इति तत्र टिप्पण्यां दृश्यते । युक्ता-युक्तत्वे तत्र सूरयः प्रमाणम् ।

व्योषकः-षिका, व्योषकः-षिका, वुव्योषिषकः-वुव्युषिषकः-षिका, वोव्युषकः-षिका; इत्यादीनि रूपाणि सर्वाण्यपि भौवादिकपोषतिवत् (1026) ज्ञेयानि ।

(1659) “व्येञ् संवरणे” (I-भ्वादिः-1007. सक. अनि. उभ.)

यजादिः । ‘—संवरणे—उपयोगितायाम्’ इति काशकृत्स्नः ।

‘—संवरणम्—आच्छादनम्’ इति क्षीरस्वामी ।

व्यायकः-यिका, ¹व्यायकः-यिका, विव्यासकः-सिका, ²वेवीयकः-यिका;

व्याता-त्री, व्याययिता-त्री, विव्यासिता-त्री, वेवीयिता-त्री;

1. नौ परतः ‘शाच्छासाह्वाव्यावेषां युक्’ (7-3-37) इति युगागमो भवति ।
आदन्तलक्षणपुकोऽपवादः ।

2. ‘स्वपिष्यमिद्व्येञां यञि’ (6-1-19) इति यञि परतः संप्रसारणे पूर्वरूपत्वे, ‘इलः’ (6-4-2) इति दीर्घे द्विर्वचने च रूपमेवम् ।